

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum requirantur ad eam aliqua exteriora bona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

Vtrum ad beatitudinem requiratur aliqua perfectio corporis.

Supra artic. 5. & locis ibi inductis q. 1. per totam.

q. 3. artic. 8. artic. 5. praecedent.

* Cap. 26 in princ. & li. 22. ca. 26. in princ. 10. 5.

* Cap. 35. 10. mo. 3.

* Aliquantulum ante medium & est 71. 56. 10. 3.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod perfectio corporis non requiratur ad beatitudinem hominis perfectam. Perfectio enim corporis est quoddam corporale bonum: sed * supra ostensum est, quod beatitudo non consistit in corporalibus bonis. ergo ad beatitudinem hominis non requiratur aliqua perfecta dispositio corporis.

¶ 2 Præ. Beatitudo hominis consistit in visione diuinæ essentiae, vt * ostensum est: sed ad hanc operationem nihil exhibet corpus, vt * dictum est. ergo nulla dispositio corporis requiritur ad beatitudinem.

¶ 3 Præ. Quanto intellectus est magis abstractus a corpore, tanto perfectius intelligit: sed beatitudo consistit in perfectissima operatione intellectus. ergo oportet omnibus modis animam esse abstractam a corpore: nullo ergo modo, requiritur aliqua dispositio corporis ad beatitudinem.

SED CONTRA. Præmium virtutis est beatitudo. vnde dicitur Ioan. 13. Beati eritis, si feceritis ea: sed sanctis repromittitur pro præmio non solum visio Dei, & delectatio, sed etiam corporis bona dispositio. dicitur enim Isault. Videbitis, & gaudebit cor vestrum, & ossa vestra quasi herba germinabunt. ergo bona dispositio corporis requiritur ad beatitudinem.

RESPON. Dicendum, quod si loquamur de beatitudine hominis, qualis in hac vita potest haberi, manifestum est, quod ad eam ex necessitate requiritur bona dispositio corporis. Consistit enim hæc beatitudo secundum philosophum, in operatione virtutis perfectæ. Manifestum est autem quod per inualitudinem corporis, in omni operatione virtutis homo impediri potest. Sed si loquamur de beatitudine perfectâ, sic quidam posuerunt, quod non requiritur ad beatitudinem aliqua corporis dispositio: immo requiritur ad eam, vt omnino anima sit a corpore separata. vnde Aug. * 12. de ciui. Dei introducit verba Porphyrii dicentis: Quod ad hoc quod sit beata anima, omne corpus fugiendum est. Sed hoc est inconueniens: cum enim naturale sit animæ corpori vniri, non potest esse quod perfectio animæ naturalem eius perfectionem excludat. Et ideo dicendum est, quod ad beatitudinem omnibus modis perfectam, requiritur perfecta dispositio corporis & antecedenter, & consequenter. Antecedenter quidem, quia ut Aug. * dicit 12. super Gene. ad literam, Si tale sit corpus, cuius sit difficilis & grauis administratio, sicut caro, que corrumpitur, & aggrauat animam, auertitur mens ab illa visione summi celi. unde concludit, quod cum hoc corpus iam non erit animale, sed spirituale; tunc angelis adæquabitur, & erit ei ad gloriam quod sarcinam fuit. Consequenter vero, quia ex beatitudine animæ fiet redudantia ad corpus, vt & ipsum sua perfectione potatur: unde Aug. * dicit in epist. ad Dioscorum. Tam potest natura Deus fecit animam, ut ex eius plenissima beatitudine redundet in inferiorem naturam incorruptionis vigor.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod in corporali bono non consistit beatitudo, sicut in obiecto beatitudinis: sed corporale bonum potest facere ad aliquem beatitudinis decorem, vel perfectionem.

AD SECVNDVM dicendum, quod etsi corpus nihil conferat ad illam operationem intellectus, qua Dei essentia videtur: tamen potest ab hac impedire,

A & ideo requiritur perfectio corporis, vt non impediat eleuationem mentis.

AD TERTIVM dicendum, quod ad perfectam operationem intellectus requiritur quidem abstractio ab hoc corruptibili corpore, quod aggrauat animam: non autem a spiritali corpore, quod erit totaliter spiritui subiectum, de quo in tertia parte huius operis dicitur.

ARTICVLVS VII.

Vtrum ad beatitudinem requirantur aliqua exteriora bona.

BAD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur, quod ad beatitudinem requirantur etiam exteriora bona. Quod enim in præmium sanctis promittitur, ad beatitudinem pertinet: sed sanctis repromittuntur exteriora bona, sicut cibus & potus, diuitiæ & regnum. dicitur enim Luc. 22. Ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo. & Mat. 6. Thesaurizate vobis thesaurum in celo. & Mat. 25. Venite benedicti patris mei, possidete regnum. ergo ad beatitudinem requiruntur exteriora bona.

2. 2. q. 18. artic. 3. ad 4.

¶ 2 Præ. Secundum Boetium in 3. de consol. Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus: sed exteriora sunt aliqua hominis bona, licet minima, vt * Aug. dicit. ergo ipsa etiam requiruntur ad beatitudinem.

Prof. 2. circa principium.

Lib. 5. de lib. arbit. c. 19. & 1 retract. ca. 9. tom. 1.

¶ 3 Præ. Dominus Matt. 5. dicit. Merces vestra multa est in celis: sed esse in celis, significat esse in loco: ergo saltem locus exterior requiritur ad beatitudinem.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 72. Quid enim mihi est in celo? & a te quid volui super terram? quasi dicat, nihil volo nisi hoc quod sequitur, Mihi adherere, Deo bonum est. ergo nihil aliud extra Deum ad beatitudinem requiritur.

RESPON. Dicendum, quod ad beatitudinem imperfectam, qualis in hac vita potest haberi, requiritur exteriora bona, non quasi de essentia beatitudinis beatitudini, quæ consistit in operatione virtutis, vt dicitur in 1. * Ethic. Indiget enim homo in hac vita necessariis corporis tam ad operationem virtutis contemplatiuam, quam etiam ad operationem virtutis actiuam, ad quam etiam plura alia requiruntur, quibus exerceat opera actiuæ virtutis. Sed ad beatitudinem perfectam, quæ in visione Dei consistit, nullo modo huiusmodi bona requiruntur. Cuius ratio est, quia omnia huiusmodi bona exteriora, vel requiruntur ad sustentationem animalis corporis, vel requiruntur ad aliquas operationes, quas per animale corpus exercemus, quæ humanæ vitæ conueniunt. Illa autem perfecta beatitudo, quæ in visione Dei consistit, vel erit in anima sine corpore, vel erit in anima corpori iuncta, non iam animali, sed spiritali: & ideo nullo modo huiusmodi exteriora bona requiruntur ad illam beatitudinem, cum ordinentur ad vitam animalem. Et quia in hac vita magis accedit ad similitudinem illius perfectæ beatitudinis felicitas contemplatiua, quam actiua, utpote etiam Deo similitior, vt ex * dictis patet: ideo minus indiget huiusmodi bonis corporis, vt dicitur in 10. * Ethic.

Cap. 7.

* q. 3. art. 5. * Cap. 5.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod omnes illæ corporales promissiones quæ in sacra scriptura continentur, sunt metaphoricè intelligendæ: scilicet quod in scripturis solent spiritalia per corporalia designari, vt ex his quæ nouimus, ad desiderandum incognita consur-

Hom. 10. in Evangelica, cit. princip.

furgamus, sicut Gre. dicit in quadam * Hom. Sicut per cibum, & potum intelligitur delectatio beatitudinis: per diuitias, sufficientia qua homini sufficit Deus: per regnum, exaltatio hominis vsque ad coniunctionem cum Deo.

AD SECUNDVM dicendum, quod bona ista de feruentia animali vitæ, non competunt vitæ spirituali, in qua beatitudo perfecta consistit. Et tamen erit in illa beatitudine omnium bonorum congregatio, quia quicquid bonum inuenitur in istis, totum habebitur in summo fonte bonorum.

Lib. 1. cap. 9. non remote a si. 10. 4.

AD TERTIVM dicendum, quod secundum * Aug. in lib. de ser. Do. in monte: Merces sanctorum non dicitur esse in corporeis calis: sed per calos intelligitur altitudo spiritualium bonorum. Nihilominus tamen locus corporeus scilicet celum empyreum aderit beatis, non propter necessitatem beatitudinis: sed secundum quandam congruentiam & decorem.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum ad beatitudinem requiratur societas amicorum.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod amici sint necessarij ad beatitudinem. Futura enim beatitudo in scripturis frequenter nomine glorie designatur: sed gloria consistit in hoc, quod bonum hominis ad notiam multorum deducitur. ergo ad beatitudinem requiritur societas amicorum.

¶ 2 Præt. Boetius dicit, quod nullius boni sine consortio iucunda est possessio: sed ad beatitudinem requiritur delectatio: ergo etiam requiritur societas amicorum.

¶ 3 Præt. Caritas in beatitudine perficitur: sed caritas extendit se ad dilectionem Dei, & proximi. ergo videtur, quod ad beatitudinem requiratur societas amicorum.

SED CONTRA est, quod dicitur Sapient. 7. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, scilicet, cum diuina sapientia, quæ consistit in contemplatione Dei: & sic ad beatitudinem nihil aliud requiritur.

Cap. 5. & 11.

RESPON. Dicendum, quod si loquamur de felicitate presentis vitæ, sicut Philosophus dicit in 10. * Eth. Felix indiget amicis, non quidem propter utilitatem, cum sit sibi sufficiens: nec propter delectationem, quia habet in seipso delectationem perfectam in operatione virtutis: sed propter bonam operationem, ut scilicet, eis beneficiat, & vt eos inspiciens benefacere delectetur, & vt ab eis in benefaciendo iuuetur. Indiget. n. homo ad bñ operandum auxilio amicorum tam in operibus vitæ actiue, quàm in operibus vitæ contemplatiue. Sed si loquamur de perfecta beatitudine quæ erit in patria, non requiritur societas amicorum de necessitate ad beatitudinem: quia non habet totam plenitudinem sue perfectionis in Deo: sed ad bene esse beatitudinis facit societas amicorum. K

Cap. 22. post mediū 10. 9.

Vnde Aug. * dicit 8. super Gen. ad literam, quod creatura spiritualis, ad hoc quod sit beata, non nisi intrinsecus adiuvatur æternitate, veritate, caritate creatoris: extrinsecus vero, si adiuvari dicenda est, fortasse hoc solo adiuvatur, quod se inuicem videt, & de sua societate gaudet.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod gloria, quæ est essentialis beatitudini, est, quam habet homo non apud hominem, sed apud Deum.

AD SECUNDVM dicendum, quod verbum illud intelligitur, quando in eo bono quod habetur, non est plena sufficientia. quod in proposito dici non potest: quia omnis boni sufficientiam habet homo in Deo.

AD TERTIVM dicendum, quod perfectio charitatis est essentialis beatitudini quantum ad dilectionem Dei, non quantum ad dilectionem proximi. Vnde si esset una sola anima fruens Deo, beata esset non habens proximum quem diligeret: sed supposito proximo, sequitur dilectio eius ex perfecta dilectione Dei. vnde quasi concomitanter se habet amicitia ad perfectam beatitudinem.

QVAESTIO V.

Super questionem quintam.

De adeptione beatitudinis in octo articulis diuisa.

DEINDE considerandum est de ipsa adeptione beatitudinis.

ET CIRCA hoc quaruntur octo.

¶ Primo, Vtrum homo possit consequi beatitudinem.

¶ Secundo, Vtrum vnus homo possit esse alio beator.

¶ Tertio, Vtrum aliquis possit esse in hac vita beatus.

¶ Quarto, Vtrum beatitudo habita possit amitti.

¶ Quinto, Vtrum homo per sua naturalia possit acquirere beatitudinem.

¶ Sexto, Vtrum homo consequatur beatitudinem per actionem alicuius superioris creaturæ.

¶ Septimo, Vtrum requirantur opera hominis aliqua ad hoc, quod homo beatitudinem consequatur a Deo.

¶ Octauo, Vtrum omnis homo appetat beatitudinem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum homo possit consequi beatitudinem.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod homo beatitudinem adipisci non possit.

Sicut enim natura rationalis est supra sensibilem, ita natura intellectualis est supra rationalem, ut patet per * Dion. in lib. de di. no. in multis locis: sed bruta animalia quæ habent naturam sensibilem tantum, non possunt peruenire ad finem rationalis nature, ergo nec homo qui est rationalis nature, potest peruenire ad finem intellectualis nature, qui est beatitudo.

¶ 2 Præt. Beatitudo vera consistit in visione Dei, quæ est veritas pura: sed homini est connaturale ut veritatem intueatur in rebus materialibus, unde species intelligibiles in phantasmatibus intelligit, ut dicitur in * 3. de anima. ergo non potest ad beatitudinem peruenire.

¶ 3 Præt. Beatitudo consistit in adeptione

IN quest. 5. aduertendum est, quod licet visio Dei per essentiam, & beatitudo formalis intellectualis creaturæ coincident realiter, vt ex supradictis patet: quæ tamen distinguuntur formaliter, ideo diuersa sunt quæ sita ista formaliter a quæ sitis in prima parte, quæ sit. 12. Decuit enim tam perfectum doctorem complere omnia formaliter. Nihil igitur est superfluum.

Super Questionem quinta Arisculum primum.

IN hoc artic. 1. q. 5.

nota, quod author ex duobus capacitatibus hominis respectu perfecti boni ostendens, alteram naturalem, quod hic experimus, scilicet cognitionem ipsius Dei vniuersalis & summi boni, quæ ex studio acquirimus, diu cognoscimus Deum esse eum, qui si videretur, beater & appetitu qualescunq; in ipso Deo quiescendi; alteram quodammodo naturalem, quod probamus, scilicet, quod omnis intellectus est capax (quis remote) diuina visionis ex hoc ipso quod intellectus est.

In secundo autem & tertio nihil occurrit.

Cap. 9.

Text. 19.